

4

interview

Odette Ex 100% duurzaam

12

artikel

Fit met blauw licht

18

voltooid

BrainWash kappers

interview

tekst: Frederike Bax
beeld: Eric Kampherbeek (portretten)

Denken in beelden

Passie en perfectionisme hebben Odette Ex al ver gebracht. Sinds de start van haar bureau in 1994 heeft ze de ene na de andere bijzondere opdracht. “Elk project is voor mij als een groot ruimtelijk doek, waarin ik op zoek ga naar de juiste compositie.”

Tussen Nieuwegein en Vianen aan de rand van het voormalige schippersdorp Vreeswijk staat een opvallend hoog pand. Het is geheel bekleed met koper en heeft de contouren van de zeventiende eeuwse buitenplaats die ooit op deze plek stond. Het nieuwe Huis de Wiers is sinds 2006 de werk- en thuisbasis van Odette Ex, haar partner, architect Jaco de Visser, en hun twee dochters. Vanuit hun kantoor op de beletage en hun appartement op de derde en vierde verdieping kijken ze uit over de oevers van de Vaartse Rijn.

‘Bij de nonnen in het Belgische Turnhout is de basis gelegd voor de dingen die ik nu doe’

Geen concessies

Naast het appartement en de architectenbureaus Ex Interiors en De Visser, herbergt Huis de Wiers een restaurant en een ict-bedrijf. De Visser ontwierp het pand op het oorspronkelijke souterrain uit 1654. Omdat de oude fundering geen zware constructie kon dragen, werd het geheel opgetrokken uit hout. In het interieur, dat Ex voor haar rekening nam, zijn de kolossale houten spanten van de constructie alles bepalend. Behandeld met een matte grijs-bruine beits hebben ze een warme uitstraling die goed past bij Ex' keuze voor onbehandelde, betonnen vloeren en wanden.

Huis de Wiers, Vreeswijk

“De Wiers was een unieke kans”, vertelt Ex. “Zonder rekening te hoeven houden met de wensen van een opdrachtgever, kon ik helemaal naar mezelf luisteren. Ik hoefde geen concessies te doen en creëerde het beeld dat ik voelde.” Ex zocht in haar ontwerp naar eenheid binnen de verschillende functies door uit te gaan van natuurlijke materialen, heldere structuren, eenvoud en evenwicht. “Bezoekers zeggen wel eens dat er een verstilde sfeer hangt in Huis de Wiers.”

Swung House, Den Haag
foto: Herman de Winter

‘Als architect en interieurarchitect elkaars expertise erkennen, ontstaat een Gesamtkunstwerk’

Huis de Wiers is niet het enige project dat Ex met haar partner deed. Ze doet vaker projecten met hem zoals Novum in Huizen, Universiteit de Drift in Utrecht en diverse particuliere woonhuizen. Ook met architecten als Paul de Ruiter, JHK architecten en Inbo werkt ze graag intensief samen. Ze is ervan overtuigd dat architecten en interieurarchitecten elkaar kunnen aanvullen en versterken. “Als architect en interieurarchitect elkaars expertise erkennen, ontstaat een Gesamtkunstwerk. De architect maakt de architectonische onderlegger, de interieurarchitect voert het interieur door. En dat is een vak apart. Een vak dat gaat over de gevoelskwaliteit van ruimtes. Over kleuren, licht, materialen en tactiliteit. Elk project is voor mij als een groot ruimtelijk doek waarin ik op zoek ga naar het juiste evenwicht, de juiste compositie.”

Beproeving

Ex was twaalf jaar toen ze in uniform naar de nonnen van het Heilig Graf in het Belgische Turnhout ging. “Intens zo’n internaat”, zegt Ex, “streng en dogmatisch. Maar het onderwijs was zeer goed. Ik zat elke dag tot vijf uur op school, kreeg alle vakken. De vakken waar ik goed in was, tekenen en toneel, werden extra gestimuleerd. Er is daar echt een basis gelegd voor de dingen die ik nu doe.” Ook leerde Ex van de zelfstandigheid van de nonnen. Ze zag hoe hun kracht en identiteit dagelijks werden aangesproken. En hoewel ze wars was van het katholieke geloof, zoog ze rituele handelingen en beelden in zich op: ze leerde kijken.

Na de middelbare school vertrok Ex op negentienjarige leeftijd naar Londen. Daar voelde ze zich vrij. Ze werkte

als serveerster bij Rockwell's in Goyentgarden en ze bezocht zo vaak mogelijk musea en galleries, waarbij the Tate Gallery haar favoriet was. In Londen kwam ze tot het besef dat ze iets met kunst moest gaan doen. Terug in Nederland koos ze voor de opleiding Architectonische Vormgeving aan de Kunstacademie in Utrecht. Ze voelde zich als een vis in het water op de academie. "Ik kwam thuis. Hier hoor ik, dacht ik. Ik mocht in beelden denken, tekende de ene na de andere schetsrol vol en kreeg daar nog enorme waardering voor ook."

Toch was ze nog niet klaar voor het echte werk. Ze ging naar de Rijksacademie in Amsterdam waar ze werd aangenomen op haar schetsen. Ze waande zich weer even terug op het internaat. "Ik zat ineens weer in mijn eentje in een atelier en ik moest kunst maken. Dat was een ongelooflijke beproeving." Ze worstelde met vragen als wie ben ik, wat doe ik en waar sta ik voor. En ze schrok van haar eigen tekeningen die ruimtelijke skeletten voorstelden. "De vanzelfsprekendheid van het bestaan kwam voor mij ten einde. Toen ik na tweeëneenhalf jaar de academie afrondde, diende de dood zich letterlijk aan: mijn moeder overleed door zelfdoding."

Odette Ex
BNI-lid sinds 2001

Odette Ex werd geboren in 1962. Ze groeide op in het Noord-Brabantse Oosterhout. Haar middelbare schooltijd bracht ze door op een internaat in het Belgische Turnhout. Op 19-jarige leeftijd vertrok ze naar Londen. Terug in Nederland deed ze de opleiding Architectonische Vormgeving op de Kunstacademie in Utrecht. Ze studeerde af in 1987. Ze kreeg een stipendium waarmee ze naar de tekenopleiding aan de Rijksacademie van Beeldende Kunsten in Amsterdam ging. Eind 1994 begon ze haar eigen bureau: Ex Interiors. In 2006 trok Ex met architect Jaco de Visser en hun twee dochters in Huis de Wiers in Vreeswijk dat door henzelf ontworpen werd. In de afgelopen zestien jaar realiseerde Ex een groot aantal projecten waaronder The Oval Tower in Amsterdam (2001), Philips High Tech Campus The Strip in Eindhoven (2003), Koninklijke Visio in Huizen (2006), Hofpoort Ziekenhuis in Woerden (2008), Hogeschool Utrecht, faculteit Natuur en Techniek (2009), TNT Green Headoffice in Hoofddorp (2011) en Achmea Campus in Apeldoorn (2011). Meer interessante projecten staan op www.ex-interiors.nl.

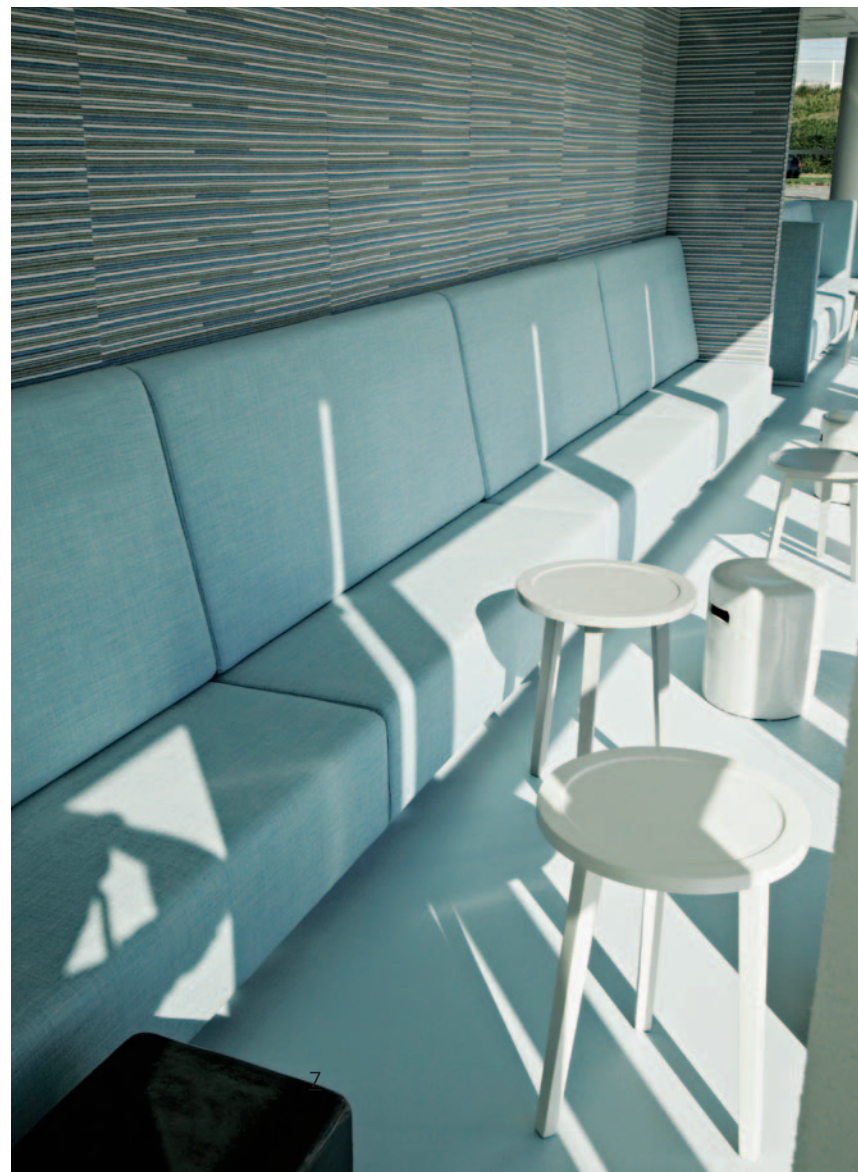
Zakenvrouw

Het was crisis. Er was geen werk. Ex besloot een product te maken. Ze ontwierp een houten lamp, die gekocht werd door de Bijenkorf. Hierdoor werd ze zichtbaar. Ze stond in de bladen. En tegelijkertijd kreeg ze haar eerste interieuropdrachten. Eind 1994 startte ze haar eigen bureau: Ex Interiors. Ze kwam er al gauw achter dat ze uit haar eigen systeem moest treden en niet alleen kunstenaar, maar ook zakenvrouw moest zijn. Haar perfectionisme en haar drang om dingen goed te regelen en betrokken partijen serieus te nemen hielpen haar zich hierin te ontwikkelen. Ex: "Elk project zit in mijn boten, ik draag er honderd procent verantwoordelijkheid voor."

De ene na de andere opdracht volgde. En zo gaat het nog steeds. Daar hoeft Ex niks voor te doen. "Ik verkoop mezelf niet. Geld en aanzien vind ik niet belangrijk. Ik werk vanuit mijn passie voor kunst, voor beelden en voor de beleving van de wereld om ons heen."

Haar eerste grote opdracht in 1999 was The Oval Tower naast de Arena in Amsterdam. De toren is een voorloper

Swung House, Den Haag
foto: Herman de Winter

TNT Green Headoffice, Hoofddorp

van het nieuwe werken waarin het flexwerken al werd doorgevoerd. In de jaren hierna is het nieuwe werken steeds meer in opkomst gekomen. Met het onlangs opgeleverde Swung House in Den Haag presenteerde Ex een nieuw kantoorconcept dat inspeelt op het toekomstig werken. “Swung House is een flexibele werkomgeving voor zelfstandige ondernemers die voor korte of langere tijd werkruimte nodig hebben. Voor ZZP’ers, thuiswerkers, maar ook professionals die onderweg een paar uur willen werken of werknemers die hun eigen kantoor willen ontvluchten om zich volledig te kunnen concentreren. Het is een plek waar mensen werken, netwerken, elkaar ontmoeten en inspireren.”

Dematerialiseren

In 1996 moest Ex voor de Triodos bank in Zeist een ecologisch verantwoord ontwerp maken. “Voor alle materialen die naar binnen werden gedragen moest ik verantwoording afleggen over herkomst, samenstelling en afwerking. Materialen die niet voldeden kwamen er niet in. Dit in een tijd dat geld en overvloed vanzelfsprekend waren.” Het was haar eerste kennismaking met duurzaamheid. Toen Ex tweeënhal jaar geleden geselecteerd werd voor het TNT hoofdkantoor in Hoofddorp kreeg ze weer te maken met bewuste materiaalkeuzes. Ze stond voor de uitdaging het meest duurzame interieurontwerp van Nederland te realiseren.

Het ontwerp moest voldoen aan de hoogste eisen op het gebied van duurzaamheid en milieu: CO₂-emissievrij met een energielabel A++, een GreenCalc score van meer dan duizend punten en een ‘Platinum’ score in de LEED-certificering. De extreme beperkingen die ze hiermee kreeg opgelegd versterkt door de crisis, dwongen haar opnieuw na te denken over de keuzes die te maken zijn in het interieur. “Door de mens weer centraal te stellen, een gezonde omgeving te creëren en niet voor overdaad en effect te kiezen maar voor eenvoud door dematerialiseren, creëerde ik een oprecht interieur.”

‘Door de juiste materialen te kiezen, kan je invloed uitoefenen op de productieprocessen van leveranciers’

Ex vindt dat (interieur-)architecten verantwoordelijkheid moeten nemen door zich bewust te zijn van de samenstelling van de materialen die ze toepassen. “Het is ondenkbaar dat we materialen toepassen in het interieur die slecht zijn voor de mens. Het is nog geen vanzelfsprekendheid, maar er zijn onschadelijke alternatieven. Door als ontwerper de juiste materialen te kiezen, kan je invloed uitoefenen op de productieprocessen van leveranciers. Duurzaamheid hoeft niet meer te kosten. Het vraagt om creativiteit, innovativiteit, doorzettingsvermogen en inzet van alle betrokken partijen. Ik zie duurzaamheid als een vanzelfsprekendheid: niets ten koste van de toekomst!”

Dit interview staat ook op www.bni.nl/magazine

